

НЕЙРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПТУ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА

Спаський І.Д., ст. викладач
Одеський національний технологічний університет,
м. Одеса, Україна

Концепт ощадливого виробництва (frugal innovation) відноситься до стратегії розвитку та виробництва, яка спрямована на створення високоякісних та доступних продуктів і послуг з обмеженими ресурсами. Ощадливе виробництво зазвичай ґрунтується на таких принципах:

- спрощення, тобто продукти або послуги розробляються з урахуванням мінімального набору функцій та складності, що дозволяє знизити витрати на виробництво та забезпечити доступність для широкого кола споживачів.

- оптимізація ресурсів, згідно якому використання ресурсів має бути оптимізованим, з орієнтацією на високу ефективність та економію, що дозволяє досягти максимального результату за обмежених умов.

- інноваційність, згідно з яким ощадливе виробництво заохочує креативність та інновації, щоб знайти нові способи розв'язання проблем з обмеженими ресурсами, зокрема шляхом застосування нових технологій, дизайну та процесів.

- приділення уваги базовим потребам, що означає ощадливі рішення зорієнтовані на вирішення базових потреб людей, забезпечуючи ефективні та доступні рішення в таких сферах, як житло, охорона здоров'я, освіта та інфраструктура.

Концепт ощадливого виробництва здатен стимулювати інновації та пошук альтернативних шляхів досягнення позитивних соціальних та економічних результатів в умовах обмежених ресурсів.

Нейроекономіка вивчає мозкові механізми, які лежать в основі прийняття рішень, включаючи ситуації кризи та теорію ощадливого виробництва. Ощадливе виробництво відноситься до явища, коли люди шукають засоби максимізувати свої ресурси та ризикують менше в умовах невизначеності. У кризових ситуаціях, наприклад, під час фінансових криз, природних катастроф або економічних рецесій, прийняття рішень стає складним завданням. Основні нейроеконімічні аспекти, пов'язані з прийняттям рішень у кризових ситуаціях в контексті теорії ощадливого виробництва, включають наступні:

-емоційні реакції, ґрунтуються на тому, що мозкові дослідження показують, що у кризових ситуаціях люди можуть демонструвати сильні емоційні реакції, такі як страх, тривога або паніка. Ці емоції можуть впливати на прийняття рішень, змінюючи сприйняття ризику та збурюючи раціональне мислення;

-система нагород, розкривається у тому, як мозок реагує на різні види винагород, включаючи гроші та інші форми вигод. У кризових ситуаціях, коли ресурси обмежені, мозок може змінювати сприйняття цінності та пріоритетів, що впливає на рішення про витрати та інвестування.

-соціальна взаємодія, пов'язана з тим, що в ситуаціях кризи, спілкування з іншими людьми та прийняття рішень можуть бути сильно пов'язані. Соціальна підтримка, співпраця або пірний позитивний вплив можуть впливати на рішення про розподіл ресурсів та взаємодію з іншими у кризових ситуаціях. Мозкові дослідження показують, що активність в мозкових ділянках, пов'язаних з соціальним сприйняттям та емоційними реакціями, може змінюватися в умовах кризи.

-когнітивні процеси, пов'язані з тим що у кризових ситуаціях люди можуть стикатися з великою кількістю інформації та швидкими змінами у внутрішньому і зовнішньому середовищі. Це може викликати перевантаження пізнавальних процесів, таких як увага, пам'ять та прийняття рішень. Нейроекономічні дослідження допомагають розуміти, які мозкові механізми лежать в основі цих процесів і як вони можуть бути змінені в умовах кризи.

Ці нейроекономічні аспекти допомагають краще зрозуміти, як мозок реагує на кризові ситуації та як це впливає на прийняття рішень. Дослідження в цій області можуть мати практичні застосування для розробки стратегій управління ризиками, фінансового планування та прийняття ефективних рішень у кризових умовах.

Використання теорії та практики нейроекономічних досліджень у контексті концепту оцадливого виробництва надає можливостей розробити комплекс когнітивних практик, спрямованих на подолання афектів свідомості та когнітивних обмежень економічними агентами. Це має особливе значення в умовах критичних та ризикових станів соціально-економічних процесів.

Концепт оцадливого виробництва, виявляючись як сукупність принципів ефективного використання ресурсів та спрямований на пошук інноваційних рішень, на нашу думку, може бути суттєво підсилений завдяки використанню методологічних, теоретичних та практичних підходів нейроекономіки.